

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

ATZINUMI

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinums par Beļģijas Karalistes, Bulgārijas Republikas, Igaunijas Republikas, Spānijas Karalistes, Francijas Republikas, Itālijas Republikas, Ungārijas Republikas, Polijas Republikas, Portugāles Republikas, Rumānijas, Somijas Republikas un Zviedrijas Karalistes iniciatīvu nolūkā pieņemt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu par Eiropas aizsardzības rīkojumu un par Beļģijas Karalistes, Bulgārijas Republikas, Igaunijas Republikas, Spānijas Karalistes, Austrijas Republikas, Slovēnijas Republikas un Zviedrijas Karalistes iniciatīvu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu krimināllietās

(2010/C 355/01)

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS,

IR PIEŅĒMIS ŠĀDU ATZINUMU.

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 16. pantu,

ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un jo īpaši tās 8. pantu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 95/46/EK (1995. gada 24. oktobris) par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti ⁽¹⁾,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 45/2001 (2000. gada 18. decembris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti un jo īpaši tās 41. pantu ⁽²⁾,

ņemot vērā Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI (2008. gada 27. novembris) par tādu personas datu aizsardzību, ko apstrādā, policijas un tiesu iestādēm sadarbojoties krimināllietās ⁽³⁾,

⁽¹⁾ OV L 281, 23.11.1995., 31. lpp.

⁽²⁾ OV L 8, 12.1.2001., 1. lpp.

⁽³⁾ OV L 350, 30.12.2008., 60. lpp.

I. IEVADS

1. Pēdējos gados tiek darīts aizvien vairāk, lai uzlabotu tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās. Šo tematu, kas pašlaik ir svarīgākais Stokholmas programmā ⁽⁴⁾, raksturo iesaistīto personas datu īpašā konfidencialitāte un ietekme, kāda var būt saistītajai datu apstrādei uz datu subjektiem.
2. Minēto iemeslu dēļ Eiropas datu aizsardzības uzraudzītājs (EDAU) ir pievērsis šim jautājumam īpašu uzmanību ⁽⁵⁾ un vēlas šajā atzinumā vēlreiz uzsvērt pamattiesību aizsardzības vajadzību kā Stokholmas programmā paredzētās brīvības, drošības un tiesiskuma telpas stūrakmeni.
3. Šis atzinums ir atbilde uz divām iniciatīvām direktīvai, ar kurām nākušas klajā vairākas dalībvalstis, kā to paredz LESD 76. pants, un, proti:

⁽⁴⁾ Eiropadome, Stokholmas programma – atvērta un droša Eiropa tās pilsoņu un viņu aizsardzības labā (2010/C 115/01), 3. nodaļa "Pilsoņu dzīves atvieglošana: tiesību un tiesiskuma Eiropa" (OV C 115, 4.5.2010., 1. lpp.); skatīt arī EDAU atzinumu par Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei "Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa pilsoņu interesēs" (OV C 276, 17.11.2009., 8. lpp).

⁽⁵⁾ Pēdējos gados EDAU ir sniedzis daudzus atzinumus un piezīmes par iniciatīvām brīvības, drošības un tiesiskuma jomā, un tie visi ir pieejami EDAU tīmekļa vietnē.

- a) uz 12 dalībvalstu iniciatīvu nolūkā pieņemt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu par Eiropas aizsardzības rīkojumu (turpmāk tekstā – “EAR iniciatīvu”), kas iesniegta 2010. gada janvārī ⁽⁶⁾, un
- b) uz septiņu dalībvalstu iniciatīvu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu krimināllietās (turpmāk tekstā – “EIR iniciatīvu”), kas iesniegta 2010. gada aprīlī ⁽⁷⁾.
4. Konsultēšana par šīm iniciatīvām ietilpst to uzdevumu lokā, kas EDAU uzticēti Regulas (EK) Nr. 45/2001 41. pantā attiecībā padomu sniegšanu ES iestādēm un struktūrām visās lietās, kas attiecas uz personas datu apstrādi. Tātad šajā atzinumā izteiktas piezīmes par minētajām iniciatīvām, ciktāl tās attiecas uz personas datu apstrādi. Tā kā EDAU nebija nosūtīts apspriešanās uzaicinājums, šis atzinums ir sniegts pēc EDAU pašiniciatīvas ⁽⁸⁾.
5. EDAU atgādina, ka saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 45/2001 28. panta 2. punktu Komisijai ir pienākums apspriesties ar EDAU, kad tā pieņem normatīvā akta projektu, kas attiecas uz personas tiesību un brīvību aizsardzību saistībā ar personas datu apstrādi. Dalībvalstu iesniegto iniciatīvu gadījumos šo pienākumu nepiemēro *strictu sensu*. Tomēr kopš Lisabonas līguma stāšanās spēkā parasto likumdošanas procedūru piemēro arī policijas un tiesu iestāžu sadarbības jomā ar vienu konkrētu izņēmumu, kas paredzēts LESD 76. pantā, un, proti, ka ceturtdaļa dalībvalstu var uzņemt iniciatīvu ES līmeņa pasākumiem. Saskaņā ar Lisabonas līgumu šīs iniciatīvas iespēju robežās tiek saskaņotas ar Komisijas priekšlikumiem, un, ja iespējams, ir jāizmanto procesuālās garantijas. Tādēļ minētajām iniciatīvām ir pievienots ietekmes novērtējums.
6. Norādīto iemeslu dēļ EDAU ne tikai izsaka nožēlu, ka ar to neapspriedās šo iniciatīvu klajā laišanas laikā, bet arī iesaka Padomei izstrādāt procedūru, kādā notiktu apspriešanās ar EDAU gadījumos, kad dalībvalstu iniciatīva ir saistīta ar personas datu apstrādi.
7. Kaut arī abām iniciatīvām ir atšķirīgi mērķi, t. i., cietušo aizsardzības uzlabošana un pārrobežu sadarbība krimināllietās, iegūstot pierādījumus ārvalstīs, tiem ir arī būtiska līdzība:
- a) tās abas ir balstītas uz tiesas spriedumu un nolēmumu savstarpējas atzīšanas principu ⁽⁹⁾;
- b) tās izriet no Stokholmas programmas ⁽¹⁰⁾, un
- c) tās paredz personas datu apmaiņu starp dalībvalstīm (skatīt 10. un 13. punktu un II.4. sadaļu).
- Tādēļ EDAU atzīst par lietderīgu tās izvērtēt kopā.
8. Šādā kontekstā jāpiemin, ka arī Eiropas Komisija nesēn skatīja jautājumu par pierādījumu vākšanu nolūkā nosūtīt tos kompetentām iestādēm citās dalībvalstīs (tāds ir EIR iniciatīvas konkrētais mērķis). Patiesi, “Zaļā grāmata” ⁽¹¹⁾ tika publicēta 2009. gada nogalē – tās apspriešanas posms pašlaik ir noslēdzies ⁽¹²⁾ – un Komisijas nolūks (aizgūts no “Stokholmas programmas īstenošanas rīcības plāna” ⁽¹³⁾) bija 2011. gadā iesniegt normatīvā akta projektu par visaptverošas sistēmas izveidošanu pierādījumu vākšanai krimināllietās, balstoties uz savstarpējas atzīšanas principu un aptverot visa veida pierādījumus ⁽¹⁴⁾.

⁽⁶⁾ OV C 69, 18.3.2010., 5. lpp.

⁽⁷⁾ OV C 165, 24.6.2010., 22. lpp.

⁽⁸⁾ Arī agrāk EDAU sniedza atzinumus par dalībvalstu iniciatīvām – skatīt, piemēram, EDAU 2007. gada 4. aprīļa atzinumu pēc 15 dalībvalstu ierosmes, paredzot pieņemt Padomes Lēmumu par to, lai izvērstu pārrobežu sadarbību, jo īpaši terorisma un pārrobežu noziedzības apkarošanā (OV C 169, 21.7.2007., 2. lpp.), un EDAU 2008. gada 25. aprīļa atzinumu, ņemot vērā 14 dalībvalstu iniciatīvu, lai pieņemtu Padomes Lēmumu par Eurojust stiprināšanu un ar ko groza Lēmumu 2002/187/TI (OV C 310, 5.12.2008., 1. lpp.).

⁽⁹⁾ Šis princips, ko ieviesa Vīnes rīcības plāns (Padomes un Komisijas rīcības plāns par to, kā vislabāk piemērot Amsterdamas Līguma noteikumus par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu. Tekstu 1998. gada 3. decembrī pieņēma Tieslietu un iekšlietu padome, (OV C 19, 23.1.1999., 1. lpp.), 45. punkta f) apakšpunkts); tas tika skaidri formulēts Tamperes Eiropas Padomes 1999. gada 15. un 16. oktobra secinājumu 33. un 35.–37. punktā.

⁽¹⁰⁾ Trešajai iniciatīvai (attiecībā uz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu par tiesībām uz mutisku un rakstisku tulkojumu kriminālprocesā (2010. gada 22. janvāris), 2010/0801) ir tāda pati izcelsme, tomēr tā šeit nav ņemta vērā, jo neapskata jautājumus, kas saistīti ar personas datu aizsardzību. Par to pašu tematu skatīt arī priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par tiesībām uz mutisku un rakstisku tulkojumu kriminālprocesā, 9.3.2010., COM(2010) 82 galīgā redakcija.

⁽¹¹⁾ Zaļā grāmata par pierādījumu iegūšanu krimināllietās dalībvalstu starpā un to pieļaujāmības nodrošināšanu, COM(2009) 624 galīgā redakcija, 11.11.2009.

⁽¹²⁾ Eiropas Komisija ir izskatījusi dažādas un brīžiem pretrunīgas atbildes, un tās var atrast vietnē: http://ec.europa.eu/justice_home/news/consulting_public/news_consulting_0004_en.htm

⁽¹³⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Brīvības, drošības un tiesiskuma telpas nodrošināšana Eiropas pilsoņiem. Stokholmas programmas īstenošanas rīcības plāns”, Brisele, 20.4.2010., COM(2010) 171 galīgā redakcija, 18. lpp.

⁽¹⁴⁾ Pagaidām nav skaidrs, kā šis iespējama nākotnes instruments saskanēs ar EIR iniciatīvu.

II. TIESU IESTĀŽU SADARBĪBA KRIMINĀLIETĀS UN PERSONAS DATU APSTRĀDE EAR UN EIR INICIATĪVAS IETVAROS

II.1. Iniciatīvu pamatojums

9. Iepriekš minētās iniciatīvas atbilst pēdējos gados ES veikto pasākumu vispārējām tendencēm attiecībā uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpu. Kopš 2001. gada septembra ir būtiski pastiprinājusies informācijas vākšana un apmaiņa Eiropas Savienībā (un ar trešām valstīm), pateicoties arī IKT attīstībai un ar vairāku ES tiesisko instrumentu palīdzību. Arī EAR un EIR iniciatīvas mērķis ir uzlabot fizisko personu informācijas apmaiņu brīvības, drošības un tiesiskuma telpā.

II.2. EAR iniciatīva

10. EAR iniciatīva – pamatojoties uz LESD 82. panta 1. punkta d) apakšpunktu – pievēršas cietušo, kuri cietuši noziedzīgu darbību rezultātā, jo īpaši sievietēm, aizsardzībai, un tās mērķis ir nodrošināt viņiem(-ām) efektīvu aizsardzību Eiropas Savienībā. Lai šo mērķi sasniegtu, EAR iniciatīva atļauj piemērot tos aizsargpasākumus, kas uzskaitīti tās 2. panta 2. punktā un pieņemti saskaņā ar vienas dalībvalsts (“izdevējvalsts”) tiesību aktiem, citā dalībvalstī, uz kuru pārceļas aizsargātā persona (“izpildvalsts”) bez nepieciešamības cietušajam izpildvalstī uzsākt jaunu procesu vai atkārtoti iesniegt kādus pierādījumus.

11. Tādējādi to aizsargpasākumu mērķis, kas (pēc cietušā lūguma) piemēroti personai, kura izraisa apdraudējumu, ir aizsargāt cietušā dzīvību, fizisko un psiholoģisko integritāti, brīvību vai seksuālo integritāti ES teritorijā neatkarīgi no valstu robežām un mēģināt novērst atkārtotus noziedzīgus nodarījumus pret to pašu cietušo.

12. Eiropas aizsardzības rīkojums pēc cietušā lūguma ir jāizdod jebkurai tiesas (vai līdzvērtīgai) iestādei “izdevējvalstī, (kas ir dalībvalsts)”. Minēto procesu veido šādi posmi:

a) “izdevējvalsts” iesniedz Eiropas aizsardzības rīkojuma pieprasījumu;

b) saņemot Eiropas aizsardzības rīkojumu, “izpildvalsts” saskaņā ar saviem tiesību aktiem pieņem lēmumu par attiecīgās personas aizsardzības turpināšanu.

13. Šā mērķa sasniegšanai ir jāizstrādā administratīvi pasākumi. Tiem daļēji jāattiecas uz personas informācijas apmaiņu

starp “izdevējvalsti” un “izpildvalsti”, kas ir dalībvalstis, saistībā ar attiecīgo personu (“cietušo”) un personu, kura izraisa apdraudējumu. Personas datu apmaiņa ir paredzēta šādos noteikumos:

a) 6. pantā ir paredzēts, ka pašā Eiropas aizsardzības rīkojumā tiek iekļauti vairāki personas informācijas elementi, kas precizēti a), e), f), g) un h) apakšpunktā un I pielikumā;

b) 8. panta 1. punktā izklāstītie kompetentās iestādes pienākumi izpildvalstī paredz personas datu apstrādi, jo īpaši pienākumu paziņot par jebkuru aizsargpasākuma pārkāpumu (8. panta 1. punkta d) apakšpunkts un II pielikums);

c) kompetentās iestādes pienākumi izpildvalstī un izdevējvalstī, kas ir dalībvalstis, gadījumos, kad aizsardzības rīkojums un/vai aizsargpasākumi tiek grozīti, beidzas to termiņš vai tie tiek atsaukti (14. pants).

14. Iepriekšējā punktā minētā informācija acīmredzami ietilpst personas datu kategorijā, kas datu aizsardzības tiesību aktos vispārīgi definēta kā “jebkura informācija attiecībā uz identificētu vai identificējamu fizisku personu”⁽¹⁵⁾ un ko sīkāk paskaidro 29. panta darba grupa. EAR iniciatīva attiecas uz informāciju par fizisku personu (cietušo vai personu, kura izraisa apdraudējumu) vai informāciju, ko izmanto vai var izmantot, lai novērtētu, noteiktā veidā apstrādātu vai ietekmētu šīs fiziskās personas stāvokli (jo īpaši attiecībā uz personu, kura izraisa apdraudējumu)⁽¹⁶⁾.

II.3. EIR iniciatīva

15. EIR iniciatīva – pamatojoties uz LESD 82. panta 1. punkta a) apakšpunktu – paredz, ka dalībvalstīm ir jāvēl, jāuzglabā un jānosūta pierādījumi, pat ja tie vēl nav pieejami valsts jurisdikcijā. Tātad šīs iniciatīvas piemērošanas joma ir

⁽¹⁵⁾ Skatīt Padomes Pamatlēmuma 2008/977/IT par tādu personas datu aizsardzību, ko apstrādā, policijas un tiesu iestādēm sadarbojoties krimināllietās, 2. panta a) apakšpunktu, kā arī Direktīvas 95/46/EK 2. panta a) apakšpunktu un Regulas (EK) Nr. 45/2001 2. panta a) apakšpunktu.

⁽¹⁶⁾ Skatīt 29. panta datu aizsardzības darba grupas 2007. gada aprīļa atzinumu par personas datu jēdzienu, WP 136, kas pieņemts 2007. gada 20. jūnijā, 10. lpp.

plašāka nekā pieejamības principam, kas paredzēts 2004. gada Hāgas programmā, un tā ir inovatīva pieeja tiesībsardzības informācijas pārrobežu apmaiņai⁽¹⁷⁾. Tā arī aptver vairāk nekā Padomes Pamatlēmums 2008/978/TI (2008. gada 18. decembris) par Eiropas pierādījumu iegūšanas rīkojumu, ko piemēro tikai (konkrētam) pierādījumam, kas jau eksistē⁽¹⁸⁾.

16. Eiropas izmeklēšanas rīkojums krimināllietās ir jāzsniedz nolūkā veikt vienu vai vairākus konkrētus izmeklēšanas pasākumu(-us) izpildvalstī, lai savāktu pierādījumus (kas var neeksistēt rīkojuma izdošanas brīdī) un tos nosūtītu (12. pants). Tas ir piemērojams gandrīz visiem izmeklēšanas pasākumiem (skatīt šīs iniciatīvas 6. un 7. apsvērumu).
17. EIR iniciatīvas mērķis ir izveidot vienotu, efektīvu un elastīgu instrumentu citā dalībvalstī esošu pierādījumu iegūšanai kriminālprocesa ietvaros, aizstājot daudz sarežģītāko pašreizējo tiesisko instrumentu, ko izmanto tiesu iestādes (tas balstīts uz savstarpēju tiesisko palīdzību, no vienas puses, un savstarpēju atzīšanu, no otras puses)⁽¹⁹⁾.
18. Protams, pierādījumus, kas savākti, izmantojot Eiropas izmeklēšanas rīkojumu krimināllietās (skatīt arī šīs iniciatīvas A pielikumu), var ietilpt personas dati, kā tas ir gadījumā ar bankas kontu informāciju (23. pants), bankas transakciju informāciju (24. pants) un bankas transakciju uzraudzību (25. pants), vai arī tie var attiekties uz personas datu paziņošanu (kā tas ir gadījumos ar video vai tālruņa konferencēm saskaņā ar 21. un 22. pantu).
19. Minēto iemeslu dēļ EIR iniciatīvai ir būtiska ietekme uz personas datu aizsardzības tiesībām. Tāpat, ņemot vērā to, ka Pamatlēmuma 2008/978/TI īstenošanas termiņš vēl nav beidzies (un tādēļ ir grūti novērtēt šā instrumenta efektīvi-

tāti un vajadzību pēc citiem papildu tiesiskajiem pasākumiem)⁽²⁰⁾, EDAU atgādina par vajadzību veikt periodiskas pārbaudes attiecībā uz datu aizsardzības principu ievērošanu, kā arī brīvības, drošības un tiesiskuma telpā apstiprināto tiesisko pasākumu efektivitāti un proporcionalitāti⁽²¹⁾. Līdz ar to EDAU iesaka papildināt EIR iniciatīvu ar novērtēšanas klauzulu, kas paredzētu dalībvalstu pienākumu regulāri sniegt pārskatus par šā instrumenta piemērošanu un Komisijas uzdevumu apkopot šos pārskatus un attiecīgā gadījumā iesniegt atbilstīgus grozījumu priekšlikumus.

II.4. EAR un EIR iniciatīvā paredzētā personas datu apstrāde

20. Kā iepriekš norādīts 13., 14. un 18. punktā, ir skaidrs, ka saskaņā ar piedāvātajām direktīvām personas datus apstrādās un ar tiem apmainīsies dažādu dalībvalstu kompetentās iestādes. Šādos apstākļos datu subjektu aizsargā pamattiesības uz datu aizsardzību, kā to paredz LESD 16. pants un ES Pamattiesību hartas 8. pants.
21. Neraugoties uz to, "Detalizētajā ziņojumā", kas pievienots EAR iniciatīvai, novērtētais "pamattiesību aizskaršanas risks" ir norādīts kā "0" (nulle)⁽²²⁾, bet ietekmes analizē, kas iekļauta EIR iniciatīvai pievienotajā "Detalizētajā ziņojumā", datu aizsardzības jautājumi nav ņemti vērā⁽²³⁾.
22. EDAU izsaka nožēlu par šiem secinājumiem un uzsver datu aizsardzības lielo nozīmi konkrētajā kontekstā, kurā tiek apstrādāti personas dati, un, proti:
- a) plašajā tiesu iestāžu sadarbības laukā krimināllietās;
- b) dati diezgan bieži ir konfidenciāli, un parasti policijas un tiesu iestādes tos ir ieguvušas izmeklēšanas ceļā;
- c) datu iespējamais saturs, jo īpaši saistībā ar EIR iniciatīvu, kas var attiekties uz jebkuru pierādījumu veidu; un

⁽¹⁷⁾ Princips, uz kuru balstīts *Hāgas programmas* "Brīvības, drošības un tiesiskuma nostiprināšana Eiropas Savienībā" 2.1. punkts, nozīmē, ka "visā Eiropas Savienībā, ja tiesībsardzības amatpersonai vienā dalībvalstī ir vajadzīga informācija savu likumīgo pienākumu pildīšanai, tā var šo informāciju iegūt no citas dalībvalsts, un tai tiesībsardzības iestādei citā dalībvalstī, kas pārzina šo informāciju, ir pienākums to darīt pieejamu noteiktajam mērķim, ņemot vērā šajā valstī uzskāts izmeklēšanas vajadzības". Par šo jautājumu skatīt EDAU atzinumu par priekšlikumu Padomes Pamatlēmumam par informācijas apmaiņu saskaņā ar pieejamības principu (COM(2005) 490 galīgā redakcija), OV C 116, 17.5.2006., 8. lpp.

⁽¹⁸⁾ Padomes Pamatlēmums 2008/978/TI (2008. gada 18. decembris) par Eiropas pierādījumu iegūšanas rīkojumu nolūkā iegūt priekšmetus, dokumentus un datus, ko izmantot tiesvedībai krimināllietās, (OV L 350, 30.12.2008., 72. lpp).

⁽¹⁹⁾ Pašlaik eksistē divi savstarpējas atzīšanas instrumenti, ko izmanto pierādījumu iegūšanai – Padomes Pamatlēmums 2003/577/TI (2003. gada 22. jūlijs) par to, kā Eiropas Savienībā izpilda īpašuma vai pierādījumu iesaldēšanas rīkojumus (OV L 196, 2.8.2003., 45. lpp.), un Padomes Pamatlēmums 2008/978/TI, kas minēts 18. zemsvītras piezīmē.

⁽²⁰⁾ Pamatlēmuma 2008/978/TI 23. panta 1. punkts paredz, ka "Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai pirms 2011. gada 19. janvāra izpildītu šā pamatlēmuma prasības".

⁽²¹⁾ Arī Stokholmas programmas 1.2.3. punkts paredz, ka jaunās likumdošanas iniciatīvas būtu jāiesniedz tikai pēc tam, kad ir pārbaudīta proporcionalitātes principa ievērošana.

⁽²²⁾ Detalizētais ziņojums ļauj novērtēt atbilstību subsidiaritātes un proporcionalitātes principiem saskaņā ar 2010. gada 6. janvāra Lisabonas līguma protokola (Nr. 2) 5. pantu.

⁽²³⁾ 2010. gada 23. jūnija detalizētais ziņojums, iestāžu datne: 2010/0817 (COD), attiecas tikai uz tiesībām uz brīvību un drošību un tiesībām uz labu pārvaldi (skatīt 25. un 41. lpp.).

- d) iespējamā pierādījumu nodošana ārpus ES saskaņā ar Pamatlēmuma 2008/977/TI par tādu personas datu aizsardzību, ko apstrādā, policijas un tiesu iestādēm sadarbojoties krimināllietās, 13. pantu ⁽²⁴⁾.
23. Šāds konteksts piešķir datu apstrādes darbībām īpašu ietekmi un var būtiski aizskart datu subjekta pamattiesības, tostarp tiesības uz personas datu aizsardzību.
24. Ņemot vērā iepriekš izteiktos apsvērumus, EDAU ir pārsteigts, kādēļ šīs iniciatīvas nerisina personas datu aizsardzības jautājumus (izņemot atsauci uz konfidencialitātes ievērošanas pienākumu, ko izmeklēšanā iesaistītajām personām nosaka EIR iniciatīvas 18. pants) un pat nesniedz skaidru norādi uz Pamatlēmumu 2008/977/TI. Patiesi, šis pamatlēmums būtu jāpiemēro apstrādes darbībām, kas paredzētas abās iniciatīvās (skatīt 1. panta 2. punkta a) apakšpunktu).
25. Tādēļ EDAU atzinīgi novērtē faktu, ka sagatavošanas darba laikā Padomē saistībā ar EAR iniciatīvu tika iekļauta atsauce uz Pamatlēmumu 2008/977/TI ⁽²⁵⁾, un ir pārliecināts, ka Eiropas Parlaments apstiprinās šo izmaiņu sākotnējā iniciatīvu tekstā ⁽²⁶⁾.
26. EDAU izsaka nožēlu, ka līdzīgs apsvērumus vēl nav iekļauts EIR iniciatīvā, kas daudz lielākā mērā paredz personas datu apmaiņu. Saistībā ar to EDAU atzinīgi novērtē faktu, ka Eiropas Komisija, izsakot piezīmes par EIR iniciatīvu, ierosina iekļaut tajā atsauci (gan apsvērumā, gan priekšlikuma tekstā) uz Pamatlēmuma 2008/977/TI piemērošanas nepieciešamību ⁽²⁷⁾.
27. Tādā veidā un neskarot turpmāko III sadaļu, abās iniciatīvās ir jāiekļauj īpašs noteikums, kas paskaidro, ka Pamatlēmumu 2008/977/TI piemēro datu apstrādei, kas paredzēta šajās iniciatīvās.
- III. ĪPAŠI NOTEIKUMI, KAS VAJADZĪGI PAPILDUS ESOŠAJAM DATU AIZSARDZĪBAS TIESISKAJAM REGULĒJUMAM ATTIECĪBĀ UZ TIESU IESTĀŽU SADARBĪBU KRIMINĀLLIETĀS**
28. Abas iniciatīvas vēlreiz liek aktualizēt fundamentālo jautājumu par datu aizsardzības principu nepilnīgu un nekonsekventu piemērošanu tiesu sadarbības jomā krimināllietās ⁽²⁸⁾.
29. EDAU apzinās, cik svarīgi ir sekmēt dažādu dalībvalstu tiesu iestāžu sadarbības efektivitāti krimināllietās, tostarp arī tajās jomās, uz kurām attiecas EAR un EIR iniciatīva ⁽²⁹⁾. Turklāt EDAU saskata iespējas un vajadzību kopīgot informāciju, taču vēlas uzsvērt, ka šādu datu apstrādei ir jānotiek saskaņā ar – *inter alia* ⁽³⁰⁾ – ES noteikumiem par datu aizsardzību. Tas ir pat vēl labāk redzams saistībā ar Lisabonas līgumā paredzēto 16. panta iekļaušanu LESD un juridiski saistoša spēka piešķiršanu Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 8. pantam.
30. Situācijas, kas saistītas ar informācijas pārrobežu apmaiņu ES teritorijā, ir pelnījušas īpašu uzmanību, jo personas datu apstrāde vairāk nekā vienā jurisdikcijā palielina apdraudējumu iesaistīto fizisko personu tiesībām un interesēm. Personas dati tiks apstrādāti vairākās jurisdikcijās, kuru jurisdikcijās prasības un arī tehniskās sistēmas ne vienmēr ir vienādas.
31. Tas savukārt izraisa tiesisku nenoteiktību datu subjektiem: var būt iesaistīti dalībnieki no citām dalībvalstīm, var būt piemērojami dažādu dalībvalstu tiesību akti, un tie var atšķirties no tiem, kas datu subjektiem ir ierasti, vai arī tie var būt piemērojami tiesību sistēmā, kura datu subjektam nav zināma. Tādēļ ir jāiegulda lielāks darbs, lai varētu izpildīt prasības, kas izriet no ES tiesību aktiem par datu aizsardzību ⁽³¹⁾.

⁽²⁴⁾ Sīkāk – Pamatlēmums 2008/977/TI.

⁽²⁵⁾ Skatīt 27. apsvērumu EAR iniciatīvas jaunākajā projektā (2010. gada 28. maijs, Padomes dokuments Nr. 10384/2010): "Personas dati, kas apstrādāti šā pamatlēmuma ieviešanas gaitā, ir jāaizsargā saskaņā ar Padomes 2008. gada 27. novembra Pamatlēmumu 2008/977/TI par tādu personas datu aizsardzību, ko apstrādā, policijas un tiesu iestādēm sadarbojoties krimināllietās, un ievērojot principus, kas noteikti Eiropas Padomes 1981. gada 28. janvāra Konvencijā par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu automatizētu apstrādi, ko ir ratificējušas visas dalībvalstis".

⁽²⁶⁾ Saistībā ar to skatīt 21. grozījumu, kas iekļauts ziņojuma projektā par iniciatīvu nolūkā pieņemt Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu par Eiropas aizsardzības rīkojumu (00002/2010 – C7-0006/2010 – 2010/0802 (COD)), 20.5.2010., Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja – Sieviešu tiesību un dzimumu līdzības komiteja, ziņotāji: *Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Carmen Romero López*, vietnē: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/femm/pr/817/817530/817530en.pdf

⁽²⁷⁾ Skatīt Komisijas piezīmes par piedāvāto Eiropas izmeklēšanas rīkojumu krimināllietās, 24.8.2010., JUST/B/1/AA-et D(2010) 6815, 9. un 38. lpp., vietnē: http://ec.europa.eu/justice/news/intro/doc/comment_2010_08_24_en.pdf

⁽²⁸⁾ Skatīt arī atzinuma V sadaļu.

⁽²⁹⁾ Skatīt *inter alia* apliecinājumu par nepieciešamību uzlabot piekļuvi tiesiskumam, sadarbību starp Eiropas tiesību iestādēm un pašas tiesu sistēmas efektivitāti, kas ietverts EDAU atzinumā par Eiropas e-tiesiskuma stratēģiju, (OV C 128, 6.6.2009., 13. lpp., 9. un 21. punkts).

⁽³⁰⁾ Saistībā ar aspektu, kas attiecas uz kriminālprocesa noteikumu ievērošanu dalībvalstīs, un, proti, EIR priekšlikuma aptvertajā jomā, var atsaukties uz apsvērumiem un bažām, kas iekļautas Eiropas Komisijai nosūtītajās atbildēs sabiedriskās apspriešanas laikā par "Zaļo grāmatu" (skatīt 11. un 12. zemsvītras piezīmi).

⁽³¹⁾ Skatīt arī Padomes *Hāgas programmu* "Brīvības, drošības un nostiprināšana Eiropas Savienībā" (2005/C 53/01) (OV C 53, 3.3.2005., 1. lpp., 7. un turpmākie punkti).

32. Pēc EDAU domām, 27. punktā piedāvātā Pamatlēmuma 2008/977/TI piemērojamības izskaidrošana ir tikai pirmais solis.

33. Konkrētajām problēmām, kas efektīvai datu aizsardzībai rodas tiesu iestāžu sadarbības jomā krimināllietās, apvienojumā ar ne gluži apmierinošu Pamatlēmumu 2008/977/TI (skatīt 52.–56. punktu), var būt nepieciešami īpaši datu aizsardzības noteikumi, ja konkrētie ES tiesību instrumenti paredz personas datu apmaiņu.

IV. PROBLĒMAS EFEKTĪVAI DATU AIZSARDZĪBAI KRIMINĀLTIESISKAJĀ SADARBĪBĀ: IETEIKUMI PAR EAR UN EIR INICIATĪVU

IV.1. Ievadpiezīmes

34. Efektīva personas datu aizsardzība (kā minēts 29. punktā) ir ne vien svarīga datu subjektiem, bet arī veicina pašas tiesu iestāžu sadarbības panākumus. Patiesi, vēlme apmainīties ar šiem datiem ar citu dalībvalstu iestādēm palielinātos, ja iestāde būtu pārliecināta par personas datu aizsardzības, precizitātes un drošuma līmeni šajā citā dalībvalstī⁽³²⁾. Īsumā, (augsta) kopīga datu aizsardzības standarta noteikšana šajā konfidencialajā jomā veicinātu savstarpēju uzticēšanos un palāvību starp dalībvalstīm, kā arī nostiprinātu uz savstarpēju atzīšanu balstītu tiesu iestāžu sadarbību, uzlabojot datu kvalitāti informācijas apmaiņas procesā.

35. Šādā konkrētā kontekstā EDAU iesaka iekļaut EAR un EIR iniciatīvā īpašus datu aizsardzības aizsargpasākumus papildus vispārīgajai atsaucēi uz Pamatlēmumu 2008/977/TI (kā ierosināts 27. punktā).

36. Dažiem no šiem aizsargpasākumiem ir vispārīgāka nozīme, un tie ir paredzēti iekļaušanai abās iniciatīvās, jo īpaši aizsargpasākumi, kuru mērķis ir uzlabot datu precizitāti, kā arī to drošību un konfidencialitāti. Citi aizsargpasākumi attiecas uz konkrētiem noteikumiem EAR vai EIR iniciatīvā.

IV.2. Vispārīgākas nozīmes aizsargpasākumi

Precizitāte

37. Tādās situācijās, ko paredz iniciatīvas, kad ar datiem apmainās dalībvalstis, ir jo īpaši jāuzsver informācijas precizitātes nodrošināšana. Tādēļ EDAU atzinīgi novērtē faktu, ka EAR iniciatīvas 14. pantā ir paredzēti nepārprotami izdevējvalsts kompetentās iestādes pienākumi informēt izpildvalsts kompetento iestādi par jebkurām izmaiņām aizsardzības rīkojumā, tā termiņa izbeigšanos vai atcelšanu.

38. EDAU arī norāda, ka informācijas precizitāti var ietekmēt tulkojuma nepieciešamība, jo īpaši tādēļ, ka šīs iniciatīvas attiecas uz specifiskiem tiesību instrumentiem, kuriem var būt atšķirīga nozīme dažādās valodās un dažādās tiesību sistēmās. Tādēļ EDAU, atzinīgi novērtējot faktu, ka EAR iniciatīva pievēršas tulkojumu problēmai (16. pantā), vienlaikus piedāvā iekļaut līdzīgu noteikumu arī EIR iniciatīvā.

Drošība, informētība un atbildīgums

39. Pārrobežu sadarbības pieaugumam, ko varētu izraisīt šo abu iniciatīvu pieņemšana, ir nepieciešams rūpīgs drošības aspektu izvērtējums saistībā ar tādu personas datu nosūtīšanu pāri robežām, kas attiecas uz EAR vai EIR rīkojuma izpildi⁽³³⁾. Tas vajadzīgs ne tikai, lai ievērotu drošības standartus personas datu apstrādē, ko paredz Pamatlēmuma 2008/977/TI 22. pants, bet arī, lai nodrošinātu izmeklēšanas noslēpumu un attiecīgo kriminālprocesu konfidencialitāti, ko regulē EIR iniciatīvas 18. pants un, kā vispārīgs noteikums attiecībā uz personas datiem pārrobežu apmaiņas procesā, arī Pamatlēmuma 2008/977/TI 21. pants.

40. EDAU uzsver nepieciešamību pēc drošām telekomunikāciju sistēmām nosūtīšanas procedūru laikā. Tādēļ viņš atzinīgi novērtē noteikumu par Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla⁽³⁴⁾ izmantošanu kā rīku, kas nodrošina pareizu EAR un EIR piemērošanu kompetentajās valstu iestādēs, tādējādi novēršot vai mazinot risku, ka personas datu apmaiņā tiks iesaistītas nepiemērotas iestādes (skatīt EAR iniciatīvas 7. panta 2. un 3. punktu un EIR iniciatīvas 6. panta 3. un 4. punktu).

41. Tādēļ iniciatīvās ir jāiekļauj noteikumi, kas paredzētu, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, lai:

⁽³²⁾ Skatīt EDAU atzinumu par priekšlikumu Padomes Pamatlēmumam par tādu personas datu aizsardzību, ko apstrādā, policijas un tiesu iestādēm sadarbojoties krimināllietās (COM(2005) 475 galīgā redakcija) (OV C 47, 25.2.2006., 27. lpp., 5.–7. punkts).

⁽³³⁾ Vispārīgāku redakciju skatīt Komisijas paziņojumā Padomei, Eiropas Parlamentam un Eiropas ekonomikas un sociālo lietu komitejai "Ceļā uz Eiropas e-tiesiskuma stratēģiju", Brisele, 30.5.2008., COM(2008) 329 galīgā redakcija, 8. lpp.: "Tiesu iestādēm ir jāspēj pilnīgi droši apmainīties ar konfidencialiem datiem".

⁽³⁴⁾ Padomes Lēmums 2008/976/TI (2008. gada 16. decembris) par Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklu (OV L 348, 24.12.2008., 130. lpp.).

- a) kompetentajām iestādēm ir pietiekami resursi piedāvāto direktīvu piemērošanai;
- b) kompetentās amatpersonas ievēro profesionālos standartus un uz viņiem attiecas atbilstošas iekšējās procedūras, kas jo īpaši nodrošina personu aizsardzību jautājumā par personas datu apstrādi, procesuālo taisnīgumu un pienācīgu konfidencialitātes un profesionālā noslēpuma noteikumu ievērošanu (kā paredzēts EIR iniciatīvas 18. pantā).
42. Turklāt EDAU iesaka ieviest noteikumus, kas nodrošinātu datu aizsardzības pamatprincipu ievērošanu personas datu apstrādē, un izveidot nepieciešamos iekšējos mehānismus, kas ārējām iesaistītajām pusēm apliecinātu atbilstības esamību. Šādi noteikumi būtu kā instrumenti, kas nodrošina personas datu apstrādātāju atbildīgumu (saskaņā ar "atbildīguma principu", kas tiek apspriests saistībā ar pašlaik notiekošo datu aizsardzības regulējuma pārskatīšanu⁽³⁵⁾). Tas paredz, ka viņiem ir jāveic nepieciešamie pasākumi atbilstības nodrošināšanai. Minētajos noteikumos jāparedz:
- a) autentifikācijas sistēmas, kas tikai pilnvarotām personām ļautu piekļūt abām datu bāzēm, kurās iekļauti personas dati, vai telpām, kurās atrodas pierādījumi;
- b) piekļuves personas datiem un ar tiem veikto darbību izsekojamība;
- c) revīzijas kontroles ieviešana.

IV.3. Aizsargpasākumi EIR iniciatīvā

43. Ņemot vērā dažu izmeklēšanas pasākumu īpaši apgrūtinātās iezīmes, EDAU aicina rūpīgi pārdomāt to pierādījumu pieņemamību, kuri savākti citiem nolūkiem, kas nav noziedzīgu nodarījumu profilakse, izmeklēšana, atklāšana vai apsūdzēšana par tiem vai kriminālsoda izpilde, vai aizstāvības tiesību izmantošana. Īpaši rūpīgi jāapsver to pierādījumu izmantošana, kuri iegūti saskaņā ar Pamatlēmuma 2008/977/TI 11. panta 1. punkta d) apakšpunktu⁽³⁶⁾.

⁽³⁵⁾ Skatīt 29. panta datu aizsardzības darba grupas un darba grupas policijas un tiesu iestāžu jautājumos materiālu "Privātuma nākotne", 20. un turpmākās lpp.

⁽³⁶⁾ Šis noteikums ļauj izmantot pierādījumus arī "jebkādam citam mērķim vienīgi ar nosūtītājas dalībvalsts iepriekšēju piekrišanu vai ar datu subjekta piekrišanu, kas dota saskaņā ar valsts tiesību aktiem".

44. Tādējādi EIR iniciatīvā ir jāparedz izņēmums 11. panta 1. punkta d) apakšpunkta noteikuma piemērošanā, kas noteiktu, ka saskaņā ar EIR savāktus pierādījumus nedrīkst izmantot citiem nolūkiem kā vienīgi noziedzīgu nodarījumu profilaksei, izmeklēšanai, atklāšanai vai apsūdzēšanai par tiem vai kriminālsoda izpildei, vai aizstāvības tiesību izmantošanai.

IV.4. Aizsargpasākumi EAR iniciatīvā

45. Attiecībā uz EAR iniciatīvu EDAU atzīst, ka personas dati, ar ko apmainās kompetentās iestādes un kas uzskaitīti šīs iniciatīvas I pielikumā (un attiecas gan uz cietušo, gan personu, kura izraisa apdraudējumu), ir pietiekami, atbilstīgi un nav pārmērīgi, salīdzinot ar nolūkiem, kādiem tie savākti un tālāk apstrādāti.
46. Tomēr iniciatīvā un jo īpaši 8. panta 1. punkta b) apakšpunktā nav pietiekami skaidri norādīts kādus cietušā personas datus izpildvalsts kompetentā iestāde atklās personai, kura izraisa apdraudējumu.
47. EDAU uzskata, ka būtu jāņem vērā izdevējvalsts tiesu iestādes noteikto aizsargpasākumu apstākļi un saturs pirms tās personas informēšanas, kura izraisa apdraudējumu. Tādēļ šai personai ir jāatklāj tikai tie cietušā personas dati (dažos gadījumos arī kontaktinformācija), kas cieši saistīti ar aizsargpasākuma pilnīgu izpildi.
48. EDAU ir pārliecināts, ka kontaktinformācijas atklāšana (piemēram, attiecībā uz cietušā tālruna numuriem, adresi, kā arī citām bieži apmeklētām vietām, t. i., darbavietu vai bērnu skolu) var faktiski apdraudēt cietušā fizisko un psiholoģisko labklājību, kā arī ietekmēt viņa(-as) tiesības uz privātumu un personas datu aizsardzību. No otras puses, norādes par attiecīgajām adresēm dažos gadījumos var būt nepieciešamas, lai brīdinātu personu, kas izraisa apdraudējumu, uz kurām vietām viņam(-ai) ir aizliegts doties. Tas ir vajadzīgs, lai nodrošinātu rīkojuma izpildi un novērstu jebkurus iespējamus sodus par pārkāpumiem. Turklāt atkarībā no apstākļiem, tās(-o) vietas(-u) identificēšana, ko personai, kura izraisa apdraudējumu, ir aizliegts apmeklēt, var būt nepieciešama, lai lieki neierobežotu tās pārvietošanās brīvību.

49. Ņemot vērā šādus apsvērumus, EDAU uzsver minētā jautājuma nozīmību un ierosina, lai EAR iniciatīva nepārprotami norādītu, ka atkarībā no lietas apstākļiem personai, kas

izraisa apdraudējumu, ir jāatklāj tikai tie cietušā personas dati (dažos gadījumos arī kontaktinformācija), kas cieši saistīti ar aizsargpasākuma pilnīgu izpildi⁽³⁷⁾.

50. Visbeidzot, EDAU lūdz izskaidrot vārdu savienojumu “elektroniskie līdzekļi”, kas iekļauts EAR iniciatīvas 10. apsvērumā. Jo īpaši tas būtu jāizskaidro, ja personas datus apstrādā, izmantojot “elektroniskus līdzekļus”, turklāt jānorāda, kādas garantijas tādā gadījumā tiek sniegtas.

V. DATU AIZSARDZĪBAS NOTEIKUMI UN TIESU IESTĀŽU SADARBĪBA KRIMINĀLLIETĀS: PROBLĒMAS SAISTĪBĀ AR EAR UN EIR INICIATĪVU

51. Pamatlēmumu 2008/977/TI piemēro visai personas datu apmaiņai saskaņā ar EAR un EIR iniciatīvu.

52. Kaut arī EDAU ir atzinis, ka Pamatlēmums 2008/977/TI – kad dalībvalstis to īsteno – būs nozīmīgs progress attiecībā uz datu aizsardzību policijas un tiesu iestāžu sadarbībā⁽³⁸⁾, šis pamatlēmums kā tāds nav pilnīgi apmierinošs⁽³⁹⁾. Galvenā neatrisinātā problēma ir saistīta ar tā ierobežoto piemērošanas jomu. Pamatlēmums aprobežojas ar personas datu apmaiņu policijas un tiesu iestāžu jomā starp iestādēm un sistēmām dažādās dalībvalstīs un ES līmenī⁽⁴⁰⁾.

53. Pat, ja šo problēmu nevar atrisināt EAR un EIR iniciatīvas ietvaros, EDAU uzstāj, ka ir jāuzsver, ka (augsta) kopīga datu aizsardzības standarta neesamība tiesu iestāžu sadarbībā var izraisīt situāciju, kad tiesu iestāde valsts vai ES līmenī, izskatot krimināllietu ar informāciju no citām dalībvalstīm (tostarp, piemēram, ar pierādījumiem, kas savākti, pamatojoties uz EIR), būs spiesta piemērot atšķirīgus datu apstrādes noteikumus – autonomos valsts noteikumus (kam

jāatbilst Eiropas Padomes 108. konvencijai) attiecībā uz datiem, kas iegūti pašā dalībvalstī, un noteikumus, ar ko īsteno Pamatlēmumu 2008/977/TI attiecībā uz datiem, kas iegūti citās dalībvalstīs. Tātad uz dažādiem “informācijas fragmentiem” varētu attiekties atšķirīgi tiesiskie regulējumi.

54. Sekas, ko izraisītu “dubultu” datu aizsardzības standartu piemērošana katrā krimināllietā ar pārrobežu elementiem, izpaustos ikdienas praksē (piemēram, informācijas aizturēšana, ko katrā nosūtītājā struktūrā paredz tai piemērojamie tiesību akti; papildu apstrādes ierobežojumi, ko pieprasa katra nosūtītāja iestāde; attiecībā uz trešo valstu pieprasījumiem katra nosūtītāja struktūra varētu dot piekrišanu saskaņā ar tās pašas izpratni par piemērotību un/vai starptautiskajām saistībām; tāpat veidotos arī atšķirīgs regulējums attiecībā uz datu subjektu piekļuves tiesībām). Turklāt varētu atšķirties pilsoņu aizsardzība un tiesības, un tai varētu piemērot dažādus vispārējus izņēmumus atkarībā no dalībvalsts, kurā notiek apstrāde⁽⁴¹⁾.

55. Līdz ar to EDAU izmanto izdevību atkārtot savus sniegtos atzinumus attiecībā uz vajadzību pēc visaptveroša datu aizsardzības tiesiskā regulējuma, kas aptvertu visas ES kompetencē esošās jomas, tostarp arī policijas un tiesu iestādes, un tas būtu jāpiemēro gan personas datiem, ko nosūta vai atklāj kompetentās iestādes citās dalībvalstīs, gan iekšzemes datu apstrādei brīvības, drošības un tiesiskuma telpā⁽⁴²⁾.

56. Visbeidzot, EDAU uzskata, ka datu aizsardzības noteikumi ir jāpiemēro visās nozarēs un datu izmantošanā jebkuram nolūkam⁽⁴³⁾. Protams, ir jāpieļauj pienācīgi pamatoti un skaidri noformulēti izņēmumi, jo īpaši attiecībā uz personas datiem, ko apstrādā tiesībaizsardzības nolūkiem⁽⁴⁴⁾. Nepilnības personas datu aizsardzībā neatbilst Eiropas Savienības

⁽³⁷⁾ Šķiet, ka tāda ir galvenā doma 13. un 55. grozījumā, kas iekļauti ziņojuma projektā par iniciatīvu nolūkā pieņemt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu par Eiropas aizsardzības rīkojumu (00002/2010 – C7-0006/2010 – 2010/0802 (COD)), 20.5.2010., Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja – Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja.

⁽³⁸⁾ Skatīt EDAU atzinumu par Komisijas paziņojumu Padomei, Eiropas Parlamentam un Eiropas ekonomikas un sociālo lietu komitejai “Ceļā uz Eiropas e-tiesiskuma stratēģiju” (2009/C 128/02) (OV C 128, 6.6.2009., 13. lpp., 17. punkts).

⁽³⁹⁾ Skatīt trīs EDAU atzinumus par priekšlikumu Padomes Pamatlēmumam par tādu personas datu aizsardzību, ko apstrādā, policijas un tiesu iestādēm sadarbojoties krimināllietās (COM(2005) 475 galīgā redakcija) (OV C 47, 25.2.2006., 27. lpp., OV C 91, 26.4.2007., 9. lpp., OV C 139, 23.6.2007., 1. lpp.). Skatīt arī EDAU atzinumu par Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei “Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa pilsoņu interesēs” (OV C 276, 17.11.2009., 8. lpp., 19., 29. un 30. punkts).

⁽⁴⁰⁾ Skatīt Pamatlēmuma 2008/977/TI 2. pantu.

⁽⁴¹⁾ Skatīt trešo EDAU atzinumu par priekšlikumu Padomes Pamatlēmumam par tādu personas datu aizsardzību, ko apstrādā, policijas un tiesu iestādēm sadarbojoties krimināllietās (OV C 139, 23.6.2007., 41. lpp.), kas minēts 39. zemsvītras piezīmē pie 46. punkta.

⁽⁴²⁾ Šāda EDAU nostāja ir nepārprotami atbalstīta 29. panta datu aizsardzības darba grupas un darba grupas policijas un tiesu iestāžu jautājumos dokumentā “Privātuma nākotne. Kopīgs ieguldījums Eiropas Komisijas rīkotajā apspriedē par tiesisko regulējumu attiecībā uz pamattiesībām uz personas datu aizsardzību”, WP 168, pieņemts 2009. gada 1. decembrī, 4., 7. un turpmākās lpp., 24. un turpmākās lpp.

⁽⁴³⁾ Skatīt Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei “Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa pilsoņu interesēs”, Brisele, 10.6.2009., COM(2009) 262 galīgā redakcija, 30. lpp.: “Eiropas Savienībai ir jāizveido visaptverošs personas datu aizsardzības režīms, kas attiektos uz visām ES kompetences jomām.”

⁽⁴⁴⁾ Šāda nostāja atbilst arī Lisabonas līgumam pievienotās 21. deklarācijas mērķiem attiecībā uz personas datu aizsardzību tiesu iestāžu sadarbībā krimināllietās un policijas sadarbībā.

pašreizējam (atjauninātajam) tiesiskajam regulējumam. Direktīvas 95/46/EK 3. panta 2. punkts, kas izslēdz policijas un tiesu iestādes no direktīvas piemērošanas jomas, neievēro pamatdomu, kas iekļauta LESD 16. pantā. Turklāt šīm nepilnībām nav pievērsta pietiekama vērība Eiropas Padomes 108. konvencijā ⁽⁴⁵⁾, kas ir saistoša visām dalībvalstīm.

VI. SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

57. Attiecībā uz abām EAR un EIR iniciatīvām EDAU sniedz šādus ieteikumus:

- iekļaut tajās īpašus noteikumus, kas paredzētu, ka šos instrumentus piemēro, neskarot Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI (2008. gada 27. novembris) par tādu personas datu aizsardzību, ko apstrādā, policijas un tiesu iestādēm sadarbojoties krimināllietās,
- iekļaut noteikumus, kas paredzētu, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, lai:
 - kompetentajām iestādēm ir pietiekami resursi piedāvāto direktīvu piemērošanai,
 - kompetentās amatpersonas ievēro profesionālos standartus un uz viņiem attiecas atbilstošas iekšējās procedūras, kas jo īpaši nodrošina personu aizsardzību jautājumā par personas datu apstrādi, procesuālo taisnīgumu un pienācīgu konfidencialitātes un profesionālā noslēpuma noteikumu ievērošanu,
 - autentifikācijas sistēmas tikai pilnvarotām personām ļauj piekļūt abām datu bāzēm, kurās iekļauti personas dati, vai telpām, kurās atrodas pierādījumi,
 - tiek veikta piekļuves un veikto darbību izsekošana,
 - tiek nodrošināta revīzijas kontrole.

58. Attiecībā uz EAR iniciatīvu EDAU sniedz šādus ieteikumus:

- nepārprotami norādīt, ka – atkarībā no lietas apstākļiem – personai, kura izraisa apdraudējumu, ir jāatklāj tikai tie cietušās personas dati (dažos gadījumos

arī kontaktinformācija), kas cieši saistīti ar aizsargpasākuma pilnīgu izpildi,

- izskaidrot apzīmējumu “elektroniskie līdzekļi”, kas iekļauts EAR iniciatīvas 10. apsvērumā.

59. Attiecībā uz EIR iniciatīvu EDAU sniedz šādus ieteikumus:

- iekļaut tādu noteikumu par tulkojumiem, kas līdzinātos EIR iniciatīvas 16. pantā paredzētajam,
- iekļaut noteikumu, kas neļauj izmantot pierādījumus citiem nolūkiem kā vienīgi noziedzīgu nodarījumu profilaksei, izmeklēšanai, atklāšanai vai apsūdzēšanai par tiem vai kriminālsoda izpildei, vai aizstāvības tiesību izmantošanai, kā izņēmumu no Pamatlēmuma 2008/977/TI 11. panta 1. punkta d) apakšpunkta noteikumiem;
- papildināt EIR iniciatīvu ar novērtējuma klauzulu, kas paredz, ka dalībvalstīm ir regulāri jāsniedz pārskati par šā instrumenta piemērošanu un Komisijai ir jāapkopo šie pārskati un attiecīgā gadījumā jāiesniedz piemēroti priekšlikumi grozījumu veikšanai.

60. Turklāt vispārīgākā veidā EDAU:

- iesaka Padomei izstrādāt procedūru, kā notiek apspriešanās ar EDAU gadījumos, kad dalībvalstu iesniegtā iniciatīva ir saistīta ar personas datu apstrādi,
- atkārtoti uzsver vajadzību pēc visaptveroša datu aizsardzības tiesiskā regulējuma, kas aptvertu visas ES kompetencē esošās jomas, tostarp arī policijas un tiesu iestādes, un būtu jāpiemēro gan personas datiem, ko nosūta vai atklāj kompetentās iestādes citās dalībvalstīs, gan iekšzemes datu apstrādei brīvības, drošības un tiesiskuma telpā.

Briselē, 2010. gada 5. oktobrī

Peter HUSTINX

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs

⁽⁴⁵⁾ Eiropas Padomes Konvencija par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu automatizētu apstrādi, 1981. gada 28. janvāris, Nr. 108.